

3. SINIF

HAYAT BİLGİSİ

DEFTER NÖTLƏRİ

GÜÇLÜ VE GÜÇLENDİRİLMESİ GEREKEN YÖNLERİMİZ

Her insanın farklı özellikleri, **ilgi alanı ve yeteneği** vardır. Farklılıklar bizim zenginliğimizdir.

İlgi: Öncelik verdiğimiz ve yaparken zevk aldıklarımızdır.

Yetenek: Bir işin veya uğraşın kolaylıkla yapılabilmesine denir.

Kolaylıkla yaptığımız ve yaparken zevk aldığımız davranışlar **güçlü yönlerimizdir**. Güçlü yönlerimizi keşfedip ortaya çıkarmalı ve geliştirmeliyiz. Okulda aldığımız görevlerde ve ilerideki meslek seçimimizde güçlü yönlerimiz etkili olur.

Herkesin her konuda başarılı olması beklenemez. Yapmakta zorlandığımız ve isteksiz olduğumuz yönlerimiz **güçlendirilmesi gereken yönlerimizdir**.

★ Bu yönlerimizi belirlemeli ve geliştirmek için çaba göstermeliyiz.

★ Planlı çalışmalı, sabırlı olmalı ve bol bol alıştırma yapmalıyız.

★ Büyüklerimizin tavsiyelerini ve uyarılarını dikkate almalıyız.

Güçlü yönlerim:

- Yazım çok güzel.
- Sabırlı biriyim.
- Çok iyi basketbol oynarım.
- Flüt çalabiliyorum.
- Hayvanları çok severim.
- Araştırmacıyım.

Güçlendirmem gereken yönlerim:

- Biraz sakar olduğum söylenir.
- Heyecanlı ve utangacı.
- Oyuncaklarımı toplamaya üşenirim.
- Matematik dersinde başarısızım.
- Güzel resim yapamam.
- Hızlı koşamam.

Aşağıya güçlü ve güçlendirmemiz gereken yönlerimizi yazalım:

Güçlü yönlerim:

Güçlendirmem gereken yönlerim:

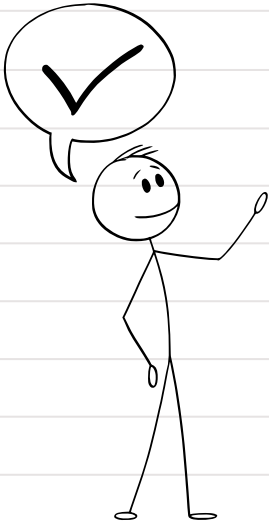
DAVRANIŞLARIMIN ETKİSİ

Davranışlarımız, bizi ve çevremizdekileri olumlu veya olumsuz şekilde etkiler. Toplum tarafından belirlenen kurallara uygun hareket edersek **olumlu**, uygun olmayan şekilde hareket edersek **olumsuz** davranmış oluruz. **Olumlu davranışlarımız** arkadaşlarımız ile iyi ilişkiler kurmamızı sağlar. Örneğin arkadaşlarımızla okul araç ve gereçlerimizi paylaşmak, karşılaştığımızda selamlaşmak, arkadaşımıza yardım etmek, saygılı davranmak olumlu davranışlardır.

Arkadaşlarımızla alay etmek, onlara lakap takmak arkadaşlarımızı üzer. **Olumsuz davranışlar** bize ve arkadaşlarımıza zarar verir, ilişkilerimizin bozulmasına sebep olur. Örneğin merdivenlerden inerken önümüzdeki arkadaşımızı itmek, onun düşerek yaralanmasına sebep olabilir.

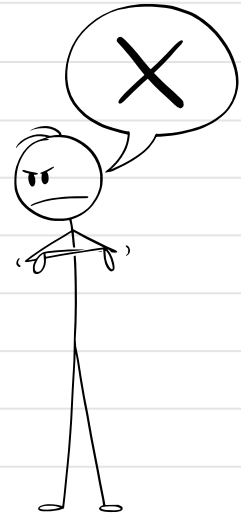
Olumlu davranışlar:

- Yardıma ihtiyacı olanlara yardımcı olurum.
- Farklı düşüncelere saygı duyarım.
- Nezaket ifadeleri kullanırım.
- Güler yüzlü ve sevecen birisiyim.
- Grup çalışmalarında görevleri zamanında yaparım.
- Ders araç ve gereçlerimi özenli kullanırım.
- Derste öğretmenimi dikkatli dinlerim.
- Arkadaşlarımın eşyalarını izin alarak kullanırım.

Olumsuz davranışlar:

- Oyunlarda kuralları her zaman ben koyarım.
- Arkadaşlarımın bazı özellikleriyle alay ederim.
- Mecbur kaldığımda yalan söylerim.
- Kötü sözler söylerim.
- Arkadaşlarım arasında ayırım yaparım.
- Arkadaşlarımın eşyalarını izinsiz alırım.
- Sınıfta bağırarak konuşurum.
- Kantinde sıraya girmem.

ARKADAŞLARIMDAN ETKİLENİRİM

Arkadaşlarımız hayatımızın en önemli parçalarındandır. **Olumlu ve olumsuz** davranışları hayatımızı etkiler. Bu sebeple arkadaş seçimi yaparken onların davranışlarını göz önünde bulundurmalıyız. Davranışlarıyla bizi mutlu eden arkadaşlarımız olduğu gibi üzen arkadaşlarımız da olabilir.

Arkadaşlarımızın bizi mutlu eden-olumlu etkileyen davranışları:

- ★ Aldığı görevi zamanında yerine getirmesi,
- ★ Sabah karşılaştığımızda günaydın demesi,
- ★ Oyunlarda kurallara uyması ve kazanan takımı tebrik etmesi.

Arkadaşlarımızın bizi mutsuz eden-olumsuz etkileyen davranışları:

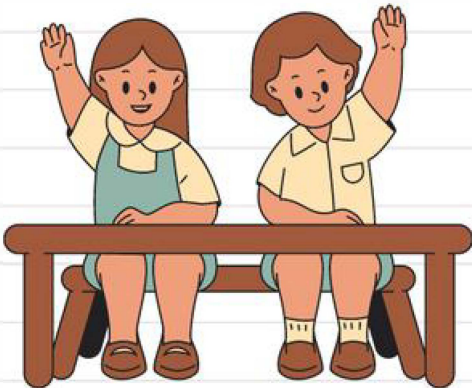
- ★ İzin almadan eşyalarımızı kullanması,
- ★ Sınıf başkanımızın tarafı davranması,
- ★ Ders esnasında arkadaşımın izinsiz konuşması
- ★ Ders esnasında ders dışında başka şeylerle ilgilenmesi

Olumlu özellikler:

- Nazik
- Dürüst
- Neşeli
- Paylaşıcı
- Tarafsız

Olumsuz özellikler:

- Dağınık
- Yalancı
- Öfkeli
- Kıskanç
- Oyun bozan
- Somurtkan

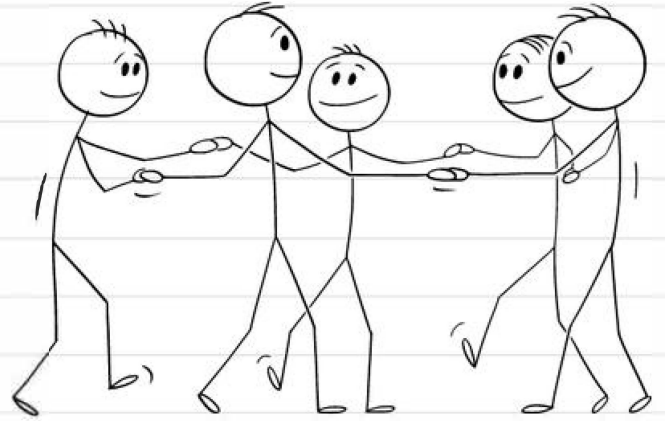
ARKADAŞLARIMI SEÇİYORUM

Birbirini yakından tanıyan, birbirine karşı sevgi, dostluk ve anlayış gösteren kişilere **arkadaş** denir. Ailemizden sonra bize en yakın olan kişiler arkadaşlarımızdır.

- ★ Davranışlarımıza dikkat ederek arkadaşlık ilişkilerimizi geliştirebiliriz.
- ★ Farklı düşüncelere saygılı olmalıyız.
- ★ Gerektiğinde özür dilemeli ve teşekkür etmeliyiz.
- ★ Grup çalışmalarında sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz.
- ★ Her zaman doğruyu söylemeliyiz.

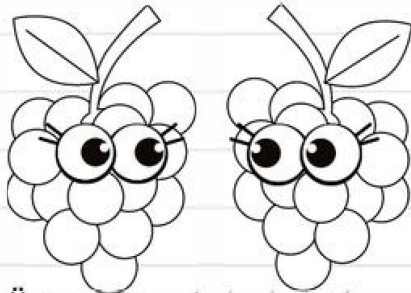
Arkadaşlar arasında olması gereken değerler şunlardır:

- Doğruluk
- Dürüstlük
- Saygı
- Güven
- Cömertlik
- Nezaket ve hoşgörü
- Tarafsız olma
- Yardımseverlik
- Başkalarının hakkını gözetme/ Duyarlılık

Doğru arkadaş seçimi hayatımıza olumlu; yanlış arkadaş seçimi hayatımıza olumsuz etki eder. "**Üzüm üzüme baka baka kararır**" atasözümüz bu durum ile ilgilidir.

Üzüntülü ve sıkıntılı günlerinde arkadaşlarımıza destek olmalıyız. "**Dost kara günde belli olur**" atasözümüz bu durumu anlatır.

Üzüm üzüme baka baka kararır.

Dost kara günde belli olur.

KROKİ ÇİZİYORUZ

Belirli özelliklere göre bir yerin görünüşünü küçülterek kâğıt üzerine kabataslak (gelişigüzel) çizilmesine **kroki** denir. Kroki, bir yere yukarıdan bakıyormuş gibi çizilir.

Bir yerin krokisini çizerken;

- Öncelikle o yer hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmalıyız.
- Çevresindeki yerlerin/ eşyaların neler olduğuna dikkat etmeliyiz.
- Çizdiğimiz yapıları doğru yere konumlandırmalıyız.
- Kare, dikdörtgen, üçgen, daire gibi geometrik şekillerden ve cetvelden faydalanabiliriz.
- Herhangi bir ölçü kullanmadan çizeriz.

Sınıfımızın krokisini çizerken

şunların yerine dikkat etmeliyiz:

- Sıralar
- Öğretmen masası
- Çöp kovası
- Yazı tahtası
- Sınıf dolabı

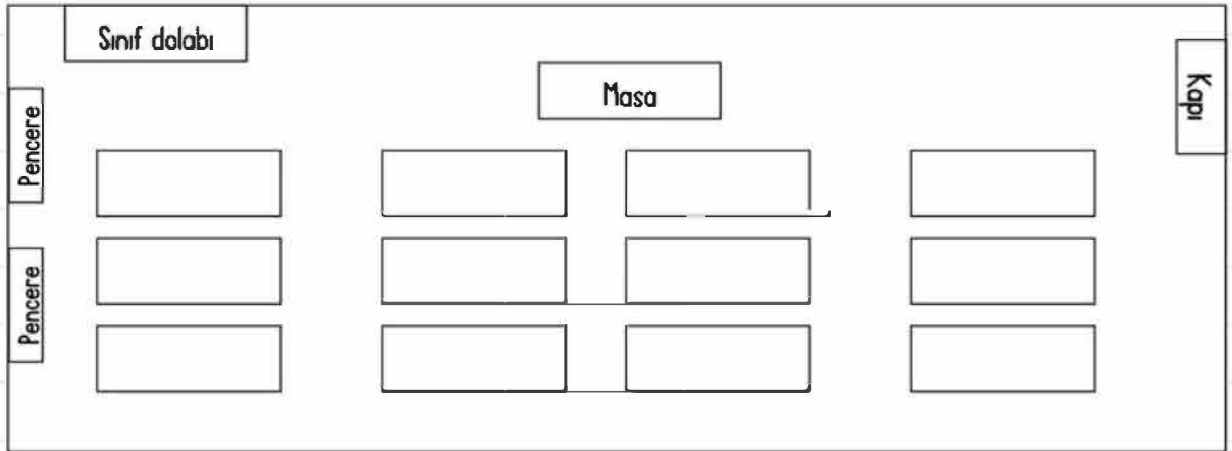
Okulumuzun krokisini çizerken

şunların yerine dikkat etmeliyiz:

- Sınıflar
- Müdür odası
- Tuvaletler
- Öğretmenler odası
- Kütüphane

Kroki, günlük hayatımızda kolaylıklar sağlar. Okulumuzda sınıfımızın yerini ya da sınıfta sıramızın yerini tarif ederken krokiden yararlanabiliriz.

Sinema ve tiyatro salonundaki görevliler de salonun krokisinden faydalanırlar. Krokiye bakarak bilet numaralarına göre izleyicilerden kimin nereye oturacağını da kolaylıkla bulurlar.

Örnek: 3/A sınıfı krokisi

OKULDAKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİMİZ

Okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri dışında çeşitli sosyal, kültürel ve eğitsel etkinlikler düzenlenir. Okulumuzun hem bize hem de topluma katkısı vardır.

Bu katkılardan bazıları şunlardır:

★ Belirli gün ve haftalarda, millî bayramlarda kutlama ve anma törenleri yapılır. Bu programlardaki şiir okuma, konuşma, koro vb. çalışmalarda öğrenciler görev alırlar. Bu etkinlikler bizim çevremizdeki insanlarla iyi iletişim kurmamızı sağlar.

★ Kulüp çalışmaları sayesinde öz güvenimiz artar ve sorumluluklarımızı daha kolay yaparız.

★ Belirli gün ve haftalarda görev alarak toplumsal olaylara karşı duyarlılığımızı artırırız.

★ Okullarda aileler için düzenlenen bilgilendirici seminerler, okuma ve yazma kursları, yardım amaçlı yapılan kermesler vb. etkinlikler toplumda kaynaşmayı ve dayanışmayı artırır.

HEP BİRLİKTE EL ELE

Tek başımıza yapmakta zorlanacağımız işleri başkalarının desteği ile yapmaya **yardımlaşma** denir. Topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda iş birliği yapmasına ise **dayanışma** denir.

İnsanlar her konuda birbirine ihtiyaç duyarlar. Okulumuzda çeşitli yardımlaşma ve dayanışma etkinlikleri düzenleriz. Örneğin kıyafet, kırtasiye malzemesi, oyuncak ihtiyacı olan insanlara kampanyalar yaparak yardımcı oluruz. Bu etkinlikler sayesinde:

- Birbirimize destek oluruz.
- Dostluk bağlarımızı güçlendiririz.
- Çevredeki yardıma ihtiyacı olanlara yardım ederiz.
- Sorumluluk bilinci kazanırız.

★ Yardımlaşma ve dayanışma insanların sahip olması gereken en güzel özelliklerdendir.

★ Bir arada yaşayan insanlar, yardımlaşarak mutlu ve huzurlu olurlar.

★ Okulumuzda yapılan yardım kampanyalarına katılmaya istekli olmalıyız.

★ "Bir elin nesi var, iki elin sesi var" atasözü bu durum ile ilgilidir.

BİR ELİN NESİ
VAR
İKİ ELİN SESİ
VAR.

YALNIZ TAŞ
DUVAR
OLMAZ.

BİRLİKTE
KUVVET
DOĞAR.

NEREDE BİRLİK,
ORADA DİRLİK.

VEREN EL,
ALAN ELDEN
ÜSTÜNDÜR.

İSTEK VE İHTİYAÇLARIMIZI SÖYLERKEN

Demokrasi; yaşamımızı kurallara bağılı kalmak koşulu ile özgürce sürdürmektir. Okulda çeşitli istek ve ihtiyaçlarımız olabilir. Bunları ifade ederken **nezaket kurallarına uymalıyız** ve **demokratik** yollarla belirtmeliyiz.

★ Sınıftaki herkes fikrini özgürce söyleyebilmelidir.

★ Sınıf başkanı veya okul temsilcisi seçimi demokratik yolla yapılmalıdır.

İstek ve ihtiyaçlarımızı şu şekilde ifade edebiliriz:

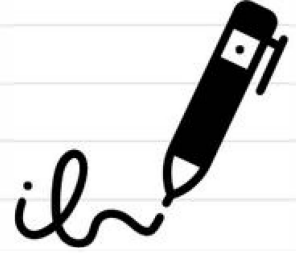
- Öğretmenimize veya okul müdürüne sözlü olarak iletebiliriz.
- Yazılı olarak dilek ve şikayet kutusuna atabiliriz.
- Bir dilekçe yazarak okul idaresine bildirebiliriz.

Dilekçe, bir şey istemek, şikâyet etmek veya bilgi vermek üzere kişilerden kurum veya kuruluşlara yazılan bir yazı türüdür.

Dilekçe yazarken dikkat edilmesi gereken kurallar:

- Dilekçeyi vereceğimiz kurum veya kuruluş adını **üst orta** kısma yazmalıyız.
- İsteklerimizi **açık ve anlaşılır** şekilde ifade etmeliyiz.
- "**Gereğini arz ederim.**" şeklinde bitirmeliyiz.
- **Sağ alt köşeye** tarih atmalıyız.
- Tarihin altına **imzamızı** atmalıyız.
- **İmzanın altına** adımızı ve soyadımızı yazmalıyız.
- **Sol alt köşeye** adresimizi yazmalıyız.
- Yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmeliyiz.

Atatürk İlkokulu Müdürlüğüne

Okulunuz 3-A sınıfı 404 numaralı öğrencisiyim. Okul bahçesindeki çöp kutuları yetersizdir. Çöplerin etrafa atılması çevreyi kirletmektedir.

Gereğini arz ederim.

Adres: 3-A Sınıfı

16.10.2023

Yunus Emre ŞANLI

ÖZENLE KULLANALIM

Okulumuzda çoğu malzemeyi ortak kullanırız. Eğitimimiz için kalem, kitap, sıra, tahta gibi araç gereçler, temizlik için malzemeler, aydınlanmak ve bazı araçları çalıştırmak için ise elektrik gereklidir. Bu kaynaklar devlete verilen vergilerle karşılanır. Bu kaynakları kullanırken **özenli ve tasarruflu** olmalıyız.

Okulda ortak alanlarda dikkat etmemiz gerekenler şunlardır:

- Boşa akan muslukları ve gereksiz yanan ampulleri kapatmalıyız.
- Sabunu gerektiği kadar kullanmalıyız.
- Tuvalette köpük oyunları oynamamalıyız.
- Okulumuzu temiz tutmalıyız.

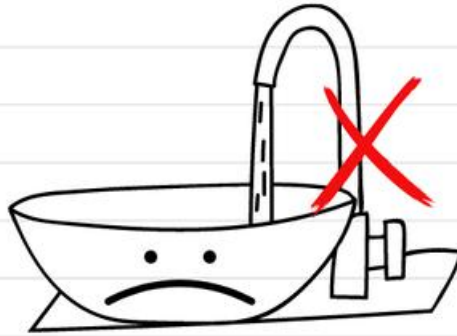

Okul araç gereçlerimizi kullanırken şunlara dikkat etmeliyiz:

- Sıraların üzerini çizmemeliyiz.
- Sınıf tahtasını gereksiz karalamamalıyız.
- Çöplerimizi çöp kutusuna atmalıyız.
- Kış mevsiminde pencereleri uzun süre açık tutmamalıyız.

Kaynakları tasarruflu kullanmayanları **nazikçe uyarmalıyız ve verimli kullanmayı özendirecek** kampanyalar düzenleyebiliriz.

Eşyaların özenli kullanılması bizden sonra gelecek öğrencilere, okul bütçesine ve devletin ekonomisine katkı sağlar.

MESLEĞİMİ SEÇİYORUM

İnsanların geçimini sağlamak ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları işe **meslek** denir. Mesleklerden herhangi birinin olmayışı hayatımızı olumsuz etkiler. Her meslek değerlidir.

Meslek seçimi yaparken şunlara dikkat etmeliyiz:

- ★ Kişiliğimiz, ilgi ve yeteneklerimiz ön planda olmalıdır.
- ★ Düşündüğümüz meslek için hangi eğitimi almamız gerektiğini, çalışma şartlarını, sağladığı kazancı araştırmalıyız.
- ★ Öncelikli amacımız topluma en iyi şekilde hizmet edip fayda sağlamak olmalıdır.

Hukuk alanında:

- avukat
- hakim
- savcı
- noter
- kaymakam

Sağlık alanında:

- doktor
- hemşire
- veteriner
- fizyoterapist
- diş hekimi

Spor alanındaki :

- futbolcu
- voleybolcu
- basketbolcu
- antrenör
- yüzücü

Sanat alanında:

- yazar
- şair
- ressam
- tiki tasarımcı
- grafiker
- moda tasarımcı
- fotoğrafçı
- animasyoncu

Bilim alanında:

- kimyager
- biyolog
- astronom
- hayvan bilimci
- matematikçi
- fizikçi

Güvenlik alanında:

- asker
- polis
- güvenlik görevlisi
- jandarma
- zabıta
- bekçi

BİR ZAMANLAR ÇOCUKTULAR

Bütün insanlar doğar, büyür, gelişir ve bir süre sonra yaşlanır. Aile büyüklerimiz de bir zamanlar bizim gibi çocuktular. Onların çocukluğu ile ilgili özellikleri **aile albümlerinden**, **eski eşyalardan** yararlanarak veya onlarla **röportaj** yaparak öğrenebiliriz. Bu araştırma sonucunda birçok farklılıkla karşılaşırız. **Oyunlarımız, oyuncaklarımız, kıyafetlerimiz, yaşadığımız yer** değişime uğramıştır.

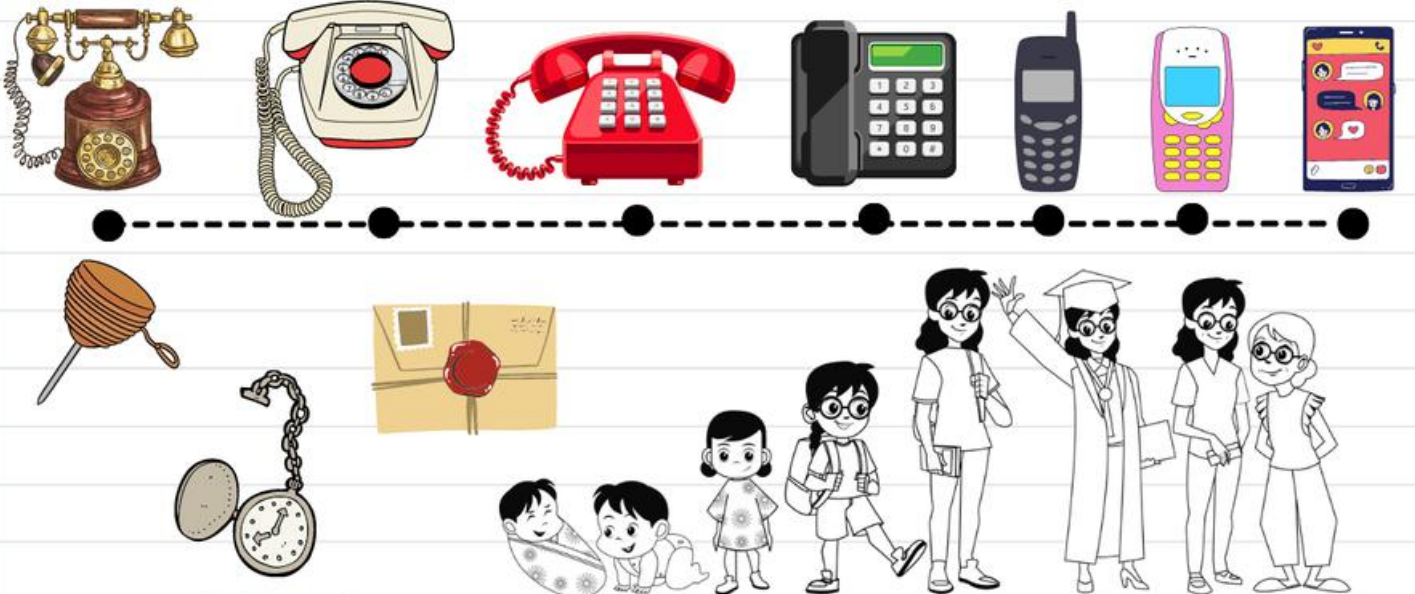
ESKİDEN

- Oyuncak arabalar tahtadan yapılmış.
- Oyuncak bebekler bezden dikilirmiş.
- Az sayıda oyuncuğa sahiplermiş.
- İnsanlar kıyafetlerini kendileri dikermiş veya terziye diktirmiş.
- Okul kıyafetleri siyah veya mavi bir önlükmüş.
- Topaç, renk renk bilyelerle oynarlarmış.
- Genellikle az katlı, müstakil, sobalı evlerde yaşırlarmış.
- Mektupla haberleşilirmiş, bazı evlerde ev telefonu varmış.

GÜNÜMÜZDE

- Oyuncak arabalar uzaktan kumandalı, daha renkli ve ışıklı.
- Üretiliyor, satın alıyoruz.
- Çok sayıda oyuncuğımız var.
- Kıyafetlerimizi hazır alıyoruz.
- Okulun belirlediği veya serbest kıyafetler.
- Tablet, telefon, bilgisayar oyunları oynuyoruz.
- Genellikle çok katlı ve kaloriferli binalarda yaşıyoruz.
- Görüntülü ve sesli aramalar ile anlık mesajlaşmalar ile haberleşiyoruz.

ESKİ OYUNLAR: Bezirganbaşı, Yedi Kiremit, Kurt Baba, Çelik Çomak, Topaç, Birdir bir, Beş Taş- Dokuz Taş, Uzun Eşek, İstop, Ebe Saat Kaç?

KOMŞULUK İLİŞKİLERİMİZ

Evimizin yakınında oturan kişilere **komşu** denir. Komşuluk **dayanışma** demektir. Komşularımızla ilişkilerimiz çok önemlidir.

Komşuluk ilişkilerin sağlıklı olması için üzerimize düşen görevler şunlardır:

- ★ Onlara karşı saygılı olmalıyız ve rahatsız etmemeliyiz.
- ★ Gördüğümüzde selamlaşmalı, hâl hatırlarını sormalıyız.
- ★ Gerektiğinde yardımcı olmalıyız.
- ★ Önemli günlerde yanlarında olmalıyız.
- ★ Ortak kullanım alanlarını temiz tutmalıyız.
- ★ Evde yüksek sesle müzik dinlememeliyiz.
- ★ Geç saatlerde ses çıkarak aletleri çalıştırmamalıyız.
- ★ Pencereyi açıp halı, sofra bezi gibi eşyaları silkelememeliyiz.

KOMŞU KOMŞUNUN
KÜLÜNE
MUHTAÇTIR.

KOMŞUDA
PIŞER, BİZE DE
DÜŞER.

KÖTÜ KOMŞU
İNSANI EV
SAHİBİ YAPAR.

EV ALMA,
KOMŞU AL.

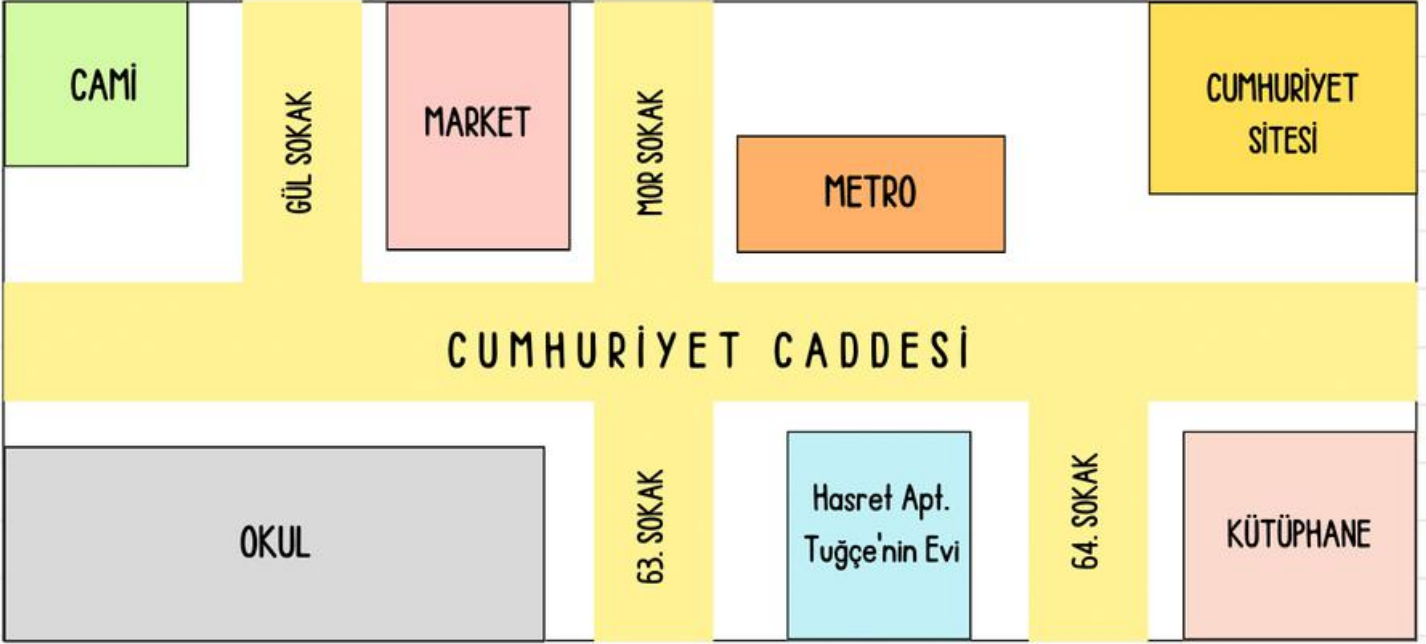
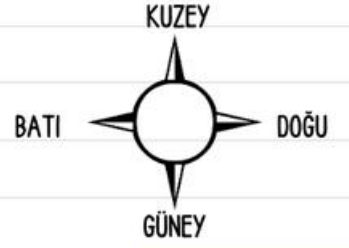
HAYIR DİLE
KOMŞUNA, HAYIR
GELE BAŞINA.

EVİMİZ NEREDE?

Belirli özelliklere göre bir yerin görünüşünü küçülterek kâğıt üzerine kabataslak (gelişigüzel) çizilmesine **kroki** denir. Kroki, bir yere yukarıdan bakıyormuş gibi çizilir. Evimizi ve yakın çevremizi kroki çizerek tarif edebiliriz.

- ★ Kroki çizerken çevredeki caddeleri, sokakları ve yolları belirtiriz.
- ★ Evimizin yakınında park, cami, market, hastane gibi yapıların yerlerini gösterebiliriz.
- ★ Kroki çizilen kâğıdın bir köşesine yön şeması koyabiliriz.
- ★ Günlük hayatımızda krokiyi sıklıkla kullanırız.

Krokiye göre aşağıdaki boşlukları dolduralım.

- Tuğçe'nin evi, okulun
- Cumhuriyet Sitesi, kütüphanenin
- Marketin batısında vardır.
- Metro, caddesi üzerindedir.
- Cami, Sokağı üzerindedir.
- Kütüphane, Sokak üzerindedir.
- 63. Sokak, doğusundadır.

EVDEKİ GÖREV VE SORUMLULUKLARIM

Her evde yapılması gereken işler vardır. Evdeki işlerin tümünü aile bireylerinden sadece birinin yapması çok zordur. Aile içinde işlerin kolayca yapılabilmesi ve aile bireylerinin mutlu, huzurlu olabilmesi için **iş bölümü** yapılmalıdır.

- ★ Aile içerisinde her bireyin üzerine düşen **görev ve sorumluluklar** vardır.
- ★ Evdeki herkes görev ve sorumluluklarını **zamanında** yerine getirmelidir.
- ★ Evdeki görev dağılımı **adil** olmalıdır.
- ★ Çocuklar da **küçük işlerde** büyüklerine yardımcı olup onların yüklerini hafifletmelidir.

Çocukların yapabileceği evdeki görev ve sorumluluklar:

- Odasını toplamak,
- Ödevlerini yapmak,
- Okul çantasını hazırlamak,
- Sofra kurmaya yardımcı olmak,
- Çiçekleri sulamak,
- Çöpleri atmak,
- Evcil hayvanları beslemek,
- Ekmek almaya gitmek,
- Temizlik yaparken toz almak.

EVİMİZDEKİ ALETLER VE TEKNOLOJİK ÜRÜNLER

Evimizde hayatımızı kolaylaştırmak birçok alanda için **aletler ve teknolojik ürünler** kullanırız.

Alet, belirli bir işi yapmak için özel olarak üretilmiş, iş sürecinde kullanılan ve tükenmeyen nesnelerdir. Örneğin, makas, tornavida, çekiç, pense...

Teknolojik ürün, hayatımızı kolaylaştırmak için üretilmiş elektrikli ürünlerdir.

Örneğin; buzdolabı, fırın, bilgisayar, ütü...

Teknolojik ürünler ve aletlerin faydaları şunlardır:

- ★ Hayatımızı kolaylaştırır.
- ★ Zamanı verimli kullanmamızı sağlar.
- ★ Tasarruf etmemizi sağlar.

İletişimde : Telefon, TV, tablet

Mutfakta: Buzdolabı, fırın, blender, robot, tost makinesi, mikser, su ısıtıcı, çaycı...

Temizlikte: Bulaşık makinesi, çamaşır makinesi, süpürge

Isınmada : Kombi, elektrikli ısıtıcı, klima.

Teknolojik ürün ve aletlerden faydalanırken ortaya çıkabilecek tehlikeli durumları bilmeli, önlemimizi almalıyız. Tehlikeli olabilecek aletleri kesinlikle tek başımıza kullanmamalıyız.

ALETLER

TEKNOLOJİK ÜRÜNLER

EVİMİZDE TASARRUF

Hayatımızı devam ettirebilmemiz için su, elektrik, besin, kıyafet gibi çeşitli kaynaklara ihtiyaç duyarız. Bu kaynakları para ile satın alırız. Kaynaklar doğada **sınırsız değildir**. Bu sebeple hem aile bütçemiz, hem ülkemiz, hem de yaşadığımız gezegen için **tasarruflu** olmalıyız. **Kaynakları verimli kullanmak** için çeşitli yöntemler geliştirmeliyiz.

Kaynakları verimli kullanmak için şunlara dikkat etmeliyiz:

- ★ Yiyebileceğimiz kadar ekmek almalıyız.
- ★ Ekmek israfını önlemek için bayat ekmeklerle yapabilecek yemek tarifleri bulabiliriz.
- ★ Çamaşır ve bulaşık makinelerini tam dolu olarak çalıştırmalıyız.
- ★ Lambaları tasarruflu ampullerle değiştirmeliyiz.
- ★ Damlatan muslukları tamir etmeliyiz.
- ★ Kıyafetlerimizi temiz ve düzenli kullanmalıyız.
- ★ Elektrikli ev aletleri satın alırken enerji tasarruflu olanları tercih etmeliyiz.
- ★ Buzdolabı kapısını uzun süre açık bırakmamalıyız.
- ★ Dişlerimizi fırçalarken musluğu kapatmalıyız.

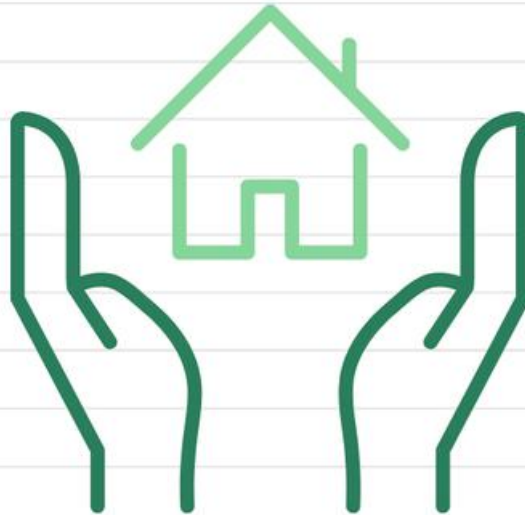
DAMLAYA
DAMLAYA
GÖL OLUR.

AYAĞINI
YORGANINA
GÖRE UZAT.

SAKLA
SAMANI GELİR
ZAMANI.

AK AKÇE
KARA GÜN
İÇİNDİR.

İŞTEN ARTMAZ
DİŞTEN ARTAR.

PLANLI OLALIM

Zaman hayatımızdaki en önemli unsurlardan biridir. Zamanımızın boşa geçmesine izin vermemeliyiz. Gün içinde okula gitmek, uyumak, yemek yemek, ders çalışmak, eğlenmek gibi etkinlikler yaparız. **Plan yapmak**, zamanı daha verimli şekilde değerlendirmemiz için gereklidir.

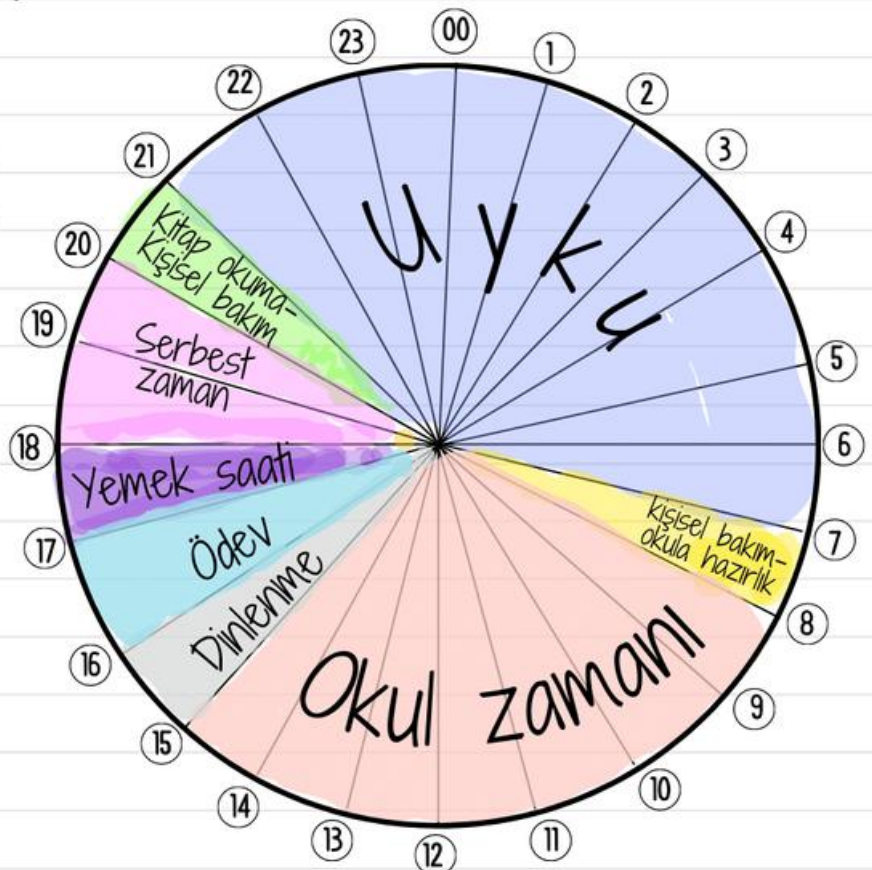
Plan yaparken şunlara dikkat etmeliyiz:

- ★ Günlük ve haftalık olarak yapabiliriz.
- ★ Yapmak istediklerimizi öncelik ve önem sırasına koymalıyız.
- ★ Herkes zamanını kendisi plânlamalıdır.
- ★ Planımızda dinlenme ve eğlenmeye de zaman ayırmalıyız.
- ★ Planlar kısa ve anlaşılır olmalıdır.

Dünyada ve ülkemizde pek çok insan çeşitli alanlarda **planlı çalışarak** başarılı olmuştur. Buna en güzel örnek Cumhuriyetimizin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk'** tür. Mustafa Kemal Atatürk yapacağı işleri önceden planlayıp sıraya koyardı. Verdiği kararları mutlaka uygulardı. Atatürk bu şekilde **kararlı, planlı ve disiplinli** çalışarak başarılı olmuştu.

- ★ Bir gün 24 saattir. Bu zamanı kendimize uygun şekilde planlayarak verimli kullanabiliriz.

Örnek günlük plan

AİLE BÜTÇEMİZ

Yaşamımızı sürdürebilmek için gerek duyduğumuz temel şeyler **ihtiyaçtır**. Yaşamımızı etkilemeyen fakat olmasını arzu ettiğimiz şeyler **istektir**. Aile büyüklerimiz bu istek ve ihtiyaçları karşılamak için çalışır ve para kazanırlar. Kazanılan bu paraya "**gelir**" denir. İhtiyaç ve isteklerimiz için harcadığımız paraya "**gider**" denir. Gelir ve giderleri gösteren çizelgeye "**aile bütçesi**" denir.

Paramızı harcarken şunlara dikkat etmeliyiz:

- ★ Önceliğimiz, ihtiyaçlarımızı karşılamak olmalıdır.
- ★ İhtiyaçlarımızı da kendi arasında öncelik sırasına koymalıyız.
- ★ Fiyatı uygun ve kaliteli ürünler almalıyız.
- ★ Aile bütçesini aşmayan harcamalar yapmalıyız.
- ★ Tutumlu olmalıyız.
- ★ Zor zamanlarda kullanmak için para biriktirmeliyiz.

HAR VURUP
HARMAN
SAVURMA.

DAMLAYA
DAMLAYA
GÖL OLUR

AYAĞINI
YORGANINA
GÖRE UZAT.

ÇOĞU ZARAR,
AZI KARAR.

İŞTEN ARTMAZ
DİŞTEN
ARTAR.

AK AKÇE
KARA GÜN
İÇİNDİR.

KİŞİSEL BAKIMIMIZ

Bir kişinin sağlıklı olmak, bakımlı görünmek ve güzel hissetmek için yaptığı vücut temizliğine **kişisel bakım (öz bakım)** denir. Örneğin; elimizi ve yüzümüzü yıkamak, düzenli banyo yapmak, dişlerimizi fırçalamak, saçlarımızı taramak...

Kişisel bakım, hayatımızı sağlıklı bir şekilde sürdürebilmemiz için gereklidir. Kendisine ve çevresine saygı duyan herkes kişisel bakımını yapmalıdır.

Kişisel bakım eşyaları: Tırnak makası, tarak, diş fırçası, banyo lifi, tıraş malzemeleri, parfüm, deodorant, nemlendirici gibi...

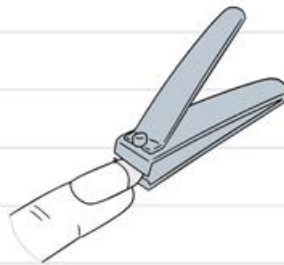
Kişisel temizliğimizi ve bakımımızı yaparken **elektrik ve su** kullanırız. Bu kaynakları kullanırken bilinçli olmalı, boşa harcamamalıyız.

- ★ Banyo yaparken, ellerimizi yıkarken, dişlerimizi fırçalarken su israfından kaçınmalıyız.
- ★ Havlu, diş fırçası, tarak gibi araç ve gereçleri başkasıyla paylaşmamalıyız.
- ★ Diş macunu ve sabun gibi temizlik malzemelerini gereğinden fazla kullanmamalıyız.

ASLAN
YATAĞINDAN
BELLİ OLUR.

AKAN SU
YOSUN
TUTMAZ.

TEMİZLİK
İMANDANDIR.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

İhtiyaç ve isteklerini karşılarken dikkat etmesi gerekenleri çok iyi bilen kişiye **bilinçli tüketici** denir.

Bilinçli tüketicinin özellikleri şunlardır:

- ★ Alışverişe çıkmadan ihtiyaç listesi hazırlar.
- ★ Alacağı ürünün TSE damgasına, son kullanma tarihine, içeriğine, rengi, şekli, kokusu ve ambalajının sağlamlığına dikkat eder.
- ★ Bütçesine uygun olan kaliteli ürünü tercih eder.
- ★ Alışveriş sonrası fatura ister ve garantili ürünlerin garanti belgesini alır.
- ★ Ürün sorunlu çıkarsa hakkını yasal yollardan arar.
- ★ Farklı yerlerden fiyat ve kalite araştırması yapar.
- ★ Reklamı yapılan yiyecek ve içecekleri araştırarak satın alır.

Tüketici olarak yasal haklarımızı şu yollarla öğrenebiliriz:

- ✓ Alo 175 Tüketici Danışma Hattı'nı arayarak bilgi alabiliriz.
- ✓ E- Devlet üzerinden veya bulunduğumuz ilçedeki Kaymakamlık binasına giderek "Tüketici Hakem Heyeti'ne başvuru yapabiliriz.

TÜRK STANDARTLARI
ENSTİTÜSÜ

ÜRT : 19.09.2023

SKT : 19.09.2024

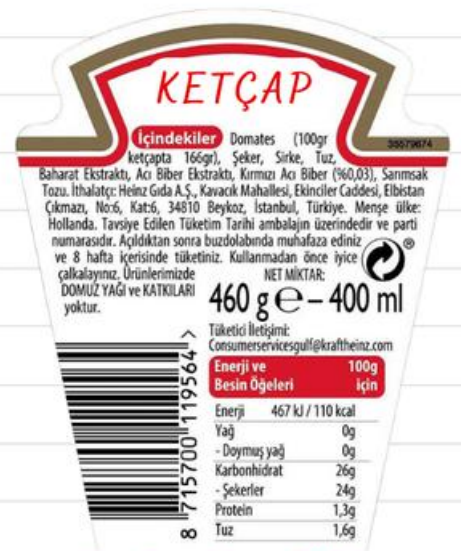
ÜRETİM TARİHİ
SON KULLANMA TARİHİ

FIŞ

FATURA

ÜRÜN İÇERİĞİ

GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR ÜRÜN

SAĞLIKLI BESLENİYORUM

Büyümek ve sağlığını korumak için vücudumuza gerekli olan besin maddelerini belirli ölçülerde ve düzenli tüketmeye **bilinçli beslenme** denir.

- ★ Sabah kahvaltısını, öğle ve akşam yemeklerini zamanında yemeli ve öğün atlamamalıyız.
- ★ Mevsimine uygun beslenmeliyiz.
- ★ Hem bitkisel hem hayvansal gıdaları yeterince yemeliyiz.
- ★ Sağlık sorunları olanlar beslenmelerine çok daha fazla dikkat etmelidirler.
- ★ Yiyecekleri israf etmemeliyiz.

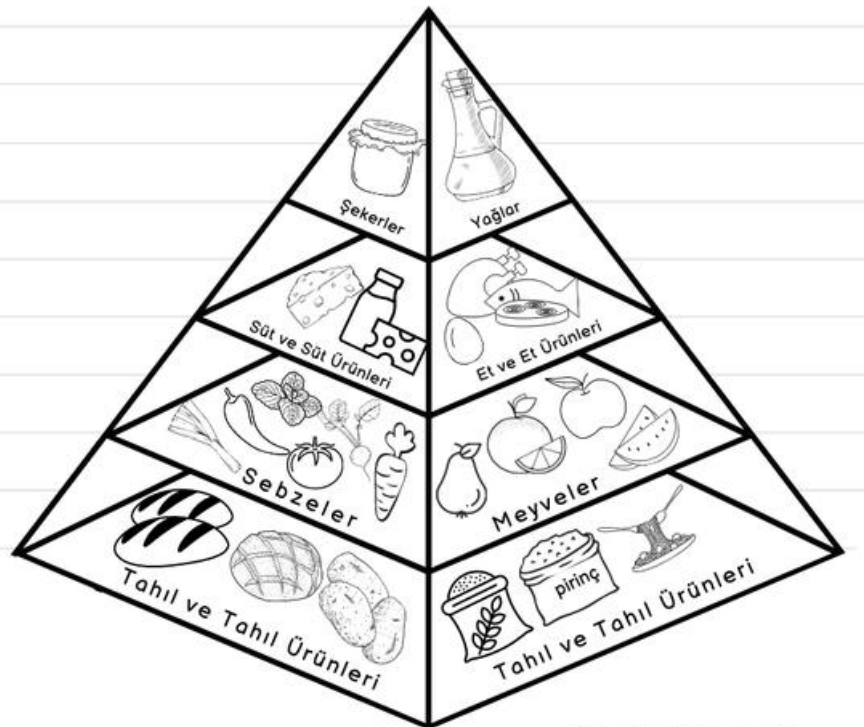
Çölyak: Bu hastalığa sahip olan kişiler buğday, arpa ve çavdar gibi tahılları tüketemezler. Çünkü bu tahılların içerdiği glütene alerjileri (hassasiyetleri) vardır.

Hastalığın en sık görülen belirtileri şunlardır: karnın şişmesi, yağlı yiyecekleri sindirememesi ve ishal.

Diyabet: Kandaki şeker düzeyinin yükselmesi sonucu ortaya çıkan bir hastalıktır.

Obezite : Günümüzün en yaygın sağlık sorunlarından biridir. Vücudumuzda yağ depolanmasıyla ortaya çıkan bir hastalıktır. Aşırı şişmanlık olarak da adlandırılır.

Besin alerjisi : Besinlerin neden olduğu olumsuz etkiye bağlı olarak görülür. Bu durum kişilerin vücudunda şişlik, kaşıntı ve kızarıklığa sebep olur.

NEYİ NE ZAMAN YEMELİYİM?

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle her mevsim her türlü meyve ve sebzeyi bulabiliriz. Mevsimi dışında yediğimiz meyve ve sebzeler, seralarda yetiştirilir. Seralarda yetiştirilen meyve ve sebzelerin gelişimi için yapay maddeler kullanılır. Vücudumuzun mevsimlere uyum sağlaması ve sağlığımız için mevsimine uygun sebze ve meyve tüketmemiz gerekir.

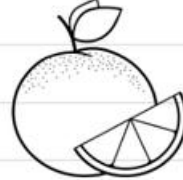
Mevsiminde yetişen sebze ve meyveler;

- ★ Besin değeri daha yüksektir.
- ★ Doğaldır ve zararlı katkı maddeleri içermez.
- ★ Daha lezzetli olurlar ve daha ekonomiktir.
- ★ Bağışıklık sisteminizi koruyup güçlendirecek besin öğelerini içerir.

Kış Mevsimi:

Soğuk algınlığı ve grip gibi hastalıklara yakalanma ihtimalimiz artar. Bu mevsimde yetişen sebze ve meyveler, bağışıklık sistemimizi koruyup güçlendirecek besin öğelerini içerir.

Örneğin: Lahana, kereviz, pırasa, ıspanak, havuç, portakal ve mandalina...

Yaz Mevsimi:

Bu aylarda vücudumuz suya ve serinliğe ihtiyaç duyar. Yaz mevsiminde yetişen meyve ve sebzeler vücudumuzun ihtiyaç duyduğu suyu ve serinliği sağlar.

Örneğin: Patlıcan, domates, salatalık, karpuz, kavun, kayısı, incir....

TEMİZLİK HER YERDE

Hem kendi sağlığımızı, hem başkalarının sağlığını korumak için ortak kullanım alanlarında temizlik ve hijyen kurallarına uymamız gerekir. Hastane, okul, park, tuvalet, piknik alanları, alışveriş merkezleri gibi pek çok alanı başkaları ile ortak kullanırız. Bu alanları temiz kullanmalıyız.

Ortak alanlarda şunlara dikkat etmeliyiz:

- ★ çöpleri çöp kutusuna atmalıyız.
- ★ Sınıf gibi kapalı alanlarda koşmamalı, sık sık havalandırmalıyız.
- ★ Tuvaletimizi yaptıktan sonra sifonu çekmeliyiz ve kullandığımız peçeteleri çöp kutusuna atmalıyız.
- ★ Tuvaletten çıktıktan sonra ellerimizi bol su ve sabunla yıkamalıyız.
- ★ Toplu taşıma araçlarında yiyecek yememeliyiz.
- ★ Aracın camından dışarıya çöp atmamalıyız.
- ★ Hapşırırken ve öksürürken ağzımızı uygun şekilde kapatmalıyız.
- ★ Yerlere tükürmemeliyiz.

Ortak alanlarda temizlik kurallarına uymazsak mikroplar hızla yayılıp insanlara bulaşabilir. Bu nedenle temizlik ve hijyen kurallarına uymak hem kendi sağlığımızı hem de diğer insanların sağlığını korur.

TRAFİK İŞARET VE LEVHALARI

Ulaşım yollarının yayalar ve taşıtlar tarafından kullanılmasına **trafik** denir. Trafikin düzenini sağlamak ve kazaları engellemek için trafik işaret ve levhaları kullanılır. Her yaya ve sürücü kendisini ilgilendiren trafik işaret ve levhalarının anlamını bilmeli ve trafik kurallarına mutlaka uymalıdır.

Üst Geçit

Alt Geçit

Park yeri

Hastane

Lokanta

Bisiklet park yeri

Yolda çalışma var

Bisiklet giremez

Işıklı işaret cihazı

Yaya geçidi

Okul geçidi

Vahşi hayvan geçebilir

Yandan rüzgar

Kaygan yol

Kontrolsüz demir yolu

Park yapılmaz

Bisiklet giremez

Mecburi yaya yolu

Dikdörtgen ve kare levha: Bilgilendirme .

Üçgen levha: Uyarı .

Daire levha : Yasağı belirtmek için kullanılır.

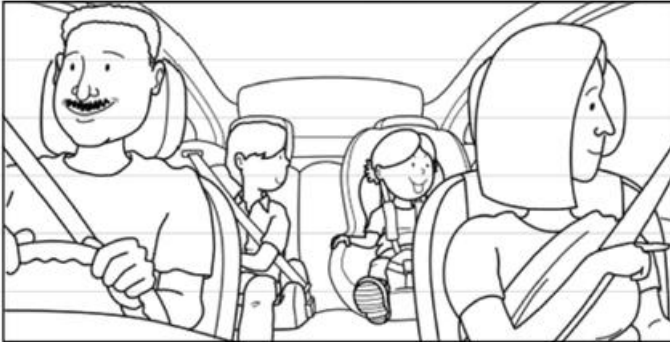
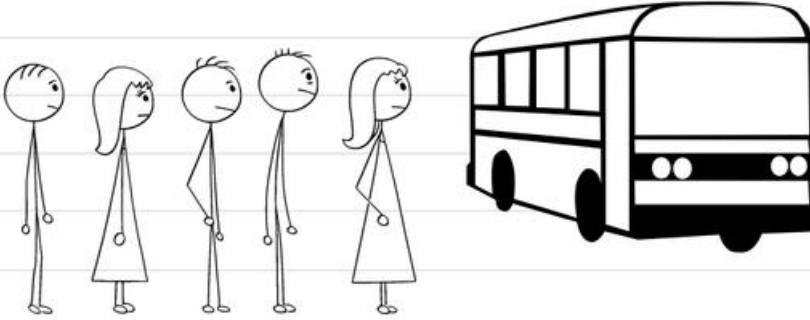
TRAFİK KURALLARINA UYALIM

Yaya, sürücü ve yolcuların güvenliğini sağlamak için koyulmuş kurallara **trafik kuralları** denir. Her birey kendisinin ve başkalarının güvenliği için bu kurallara uymalı ve trafik kurallarına uymayı alışkanlık haline getirmelidir.

Uymamız gereken başlıca trafik kuralları şunlardır:

- ✓ Emniyet kemerini mutlaka takmalıyız.
- ✓ Yaya geçitlerini, üst ve alt geçitleri kullanmalıyız.
- ✓ Yaya ve sürücü için olan trafik ışıklarına mutlaka uymalıyız.
- ✓ Yolculuk hâlindeyken sürücüyü meşgul etmemeliyiz.
- ✓ Ne sebeple olursa olsun yola aniden çıkmamalıyız.
- ✓ Kaldırımın yola uzak tarafından yürümeliyiz.
- ✓ Araç durmadan asla araçtan inmeye çalışmamalıyız.
- ✓ Bisiklet, kaykay gibi araçları güvenli şekilde kullanmalıyız.
- ✓ Trafik kurallarına uymayan büyüklerimizi uyarmalıyız.
- ✓ Okul servisi gibi araçlara sırayla binmeli ve araçlardan sırayla inmeliyiz.
- ✓ Eğer araçlarda iki kapı varsa ön kapıdan binmeli arka kapıdan inmeliyiz.

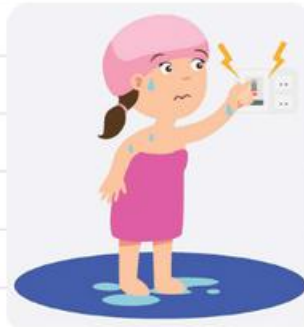
DİKKATLİ OLALIM

Canımıza veya malımıza zarar verecek durumların yaşanmasına **kaza** denir. Kazalar genellikle dikkatsizlik veya gerekli önlemi almama durumlarında yaşanır.

Kazalar sonucunda kesik, yaralanma, boğulma, zehirlenme, yanma gibi durumlarla karşılaşabiliriz. Böyle durumlarda ne yapmamız ve kimden yardım istememiz gerektiğini bilmemiz gerekir.

Kazalar beklenmedik zamanlarda ortaya çıkar. Dikkatsiz olmak ve aceleci davranmak, kazaların başlıca nedenlerindendir.

- ★ Uygun yerde saklanmayan temizlik malzemeleri, tarım ilaçları ve diğer ilaçlar özellikle çocuklar için tehlike oluşturur. Doğal gaz ve soba zehirlenmeleri de evde karşılaşılan kazalardandır.
- ★ Ocakta pişen yemek veya kaynayan su ciddi yanıklara sebep olabilir.
- ★ Okul bahçesinde, koridorlarda koşmak düşüp yaralanmalara sebep olabilir.
- ★ Yolda kurallara uymayan sürücü ve yayalar kazalara, yaralanmalara sebep olabilir.
- ★ Nefes borusuna kaçan yabancı cisimler boğulmalara neden olur.
- ★ Yaz aylarında akarsu, göl veya denizde yüzmeye bilmeden suya girmek boğulmalara yol açabilir.
- ★ Islak zeminler düşerek yaralanmalara neden olabilir.
- ★ Kablo ve prizle oynar ve ıslak elle dokunursak elektrik çarpabilir.

DİKKAT ACİL DURUM

Zaman kaybetmeden müdahale edilmesi gereken durumlara "acil durum" denir. Yaşamımızın her alanında acil bir durumla karşılaşabiliriz.

Acil durumlarda yapmamız gerekenler:

- ★ Soğukkanlılığımızı korumalı ve öncelikle kendi can güvenliğini sağlamalıyız.
- ★ Neler yapabileceğimizi hızlıca düşünmeli, kimlerden yardım isteyebileceğimizi bilmeliyiz.
- ★ Acil durumlara karşı hazırlıklı olmak, kendimizi ve sevdiklerimizi korumanın ilk ve en önemli adımıdır.

- ★ Olay yerinden uzaklaşmak için çıkış kapılarını kullanmalıyız.

- ★ Yangın anında binadan çıkmak için yangın çıkış kapılarını kullanmalıyız.

- ★ Acil durumlarda Acil Çağrı Merkezinin numarası olan 112'yi (yüz on iki) ararız. (Yangın ihbar, polis imdat, jandarma imdat, sihi imdat, AFAD, orman yangın ihbar ve sahil güvenlik numaraları tek numara altında [112] toplanmıştır.

- ★ Acil Çağrı Merkezinin numarasını gereksiz yere aramamalıyız. Bu numarayı meşgul ederek bir başkasının yardım almasını engellemiş oluruz.

GÜVENLİĞİM İÇİN HAYIR DEMELİYİM

Günlük yaşamımızda bizi doğru olmayan davranışlara yönelten kişiler veya güvenliğimizi tehdit eden durumlar ortaya çıkabilir. Bazen arkadaşlarımız bazen de tanımadığımız kişi veya gruplardan çeşitli teklifler gelebilir. Tanımadığımız kişilerle iletişim kurarken dikkatli olmalıyız.

- ★ İstemediğimiz bir durumla karşılaştığımızda "Hayır." demeliyiz.
- ★ Kendimizi tehlikede hissediyorsak oradan uzaklaşmalı, kaçmalı, bağırmalı, ailemizden ve güvenlik güçlerinden yardım istemeliyiz.
- ★ Tanımadığımız kişilerle telefonda konuşmamalı, ailemize ait bilgileri paylaşmamalıyız.
- ★ Arabası ile evlerimize bırakmayı, parka götürmeyi teklif eden kişileri reddetmeliyiz.
- ★ Ailemizden izin almadan hiçbir yere gitmemeliyiz.
- ★ Bilmediğimiz farklı yollardan eve gitmeyi denememeliyiz.
- ★ İnternette veya sosyal medyada tanımadığımız kişilerle adres, telefon, fotoğraf, okul gibi kişisel bilgilerimizi paylaşmamalıyız.
- ★ Evde yalnızken tanımadığımız kişilere kapıyı açmamalıyız.

HAYIR

GÜVENDE OLMAK İSTİYORUM

Günlük hayatta çeşitli **olumsuz durumlarla** karşılaşabiliriz. Bunlar bireysel bir sorun olabileceği gibi çevremizde güvenliğimizi tehdit eden **olağanüstü olay ya da durumlarla** da karşılaşabiliriz. **Terör saldırıları, savaş ve deprem, sel, çığ vb. doğal afetler** bu durumlardandır. Doğal afetleri önleyemeyiz. Ancak doğal afetlerin zararlarından korunmak için çeşitli önlemler alabiliriz. Bu sorunların çözümü için, sorun anında neler yapmamız gerektiğini ve kimlerden yardım almamız gerektiğini bilmemiz gerekir.

Terör saldırıları ve savaş :

- ★ Büyüklerimizle birlikte güvenli olan yerlere (sığınak vb.) giderek tehlikenin geçmesini beklemeliyiz.
- ★ Bunlarla ilgili ikaz ve alarm işaretlerini bilmeli ve onlara uymalıyız.

Deprem:

- ★ **Deprem öncesinde** planı yapmalı ve deprem çantası hazırlamalıyız.
- ★ **Deprem anında** telaşlanmadan ilk fırsatta güvenli bir yer bularak "hayat üçgeni" (sağlam bir eşyanın yanına diz çökerek ellerin başın üzerine koyulması) yapmalıyız. Sarsıntı sırasında pencereden, merdivenden, asansörden ve yıkılabilecek eşyalardan uzak durmalıyız.
- ★ **Depremden sonra** hızlıca binayı terk etmeli, ailemiz ile belirlediğimiz yere giderek beklemeliyiz.

Doğal gaz, su vanası ve elektrik sigortalarını kapatmalıyız.

Sel ve su baskınları:

- ★ Bulunduğumuz binanın üst katına çıkarak yardım istemeliyiz.
- Kızılay ve AFAD doğal afet yaşayan insanlara yardım eder. Yiyecek ve içecek verir, yatacak yer sağlar, yaralananlara yardımcı olur.

Kavga, hırsızlık, yaralanma gibi durumlarda:

- ★ Büyüklerimize haber vermeli veya Acil Çağrı Merkezi'ni aramalıyız. [112]

Acil çıkış
kapısı

Acil toplanma
planı

Yangın çıkış
kapısı

Çıkış işareti

Kaygan
zemin

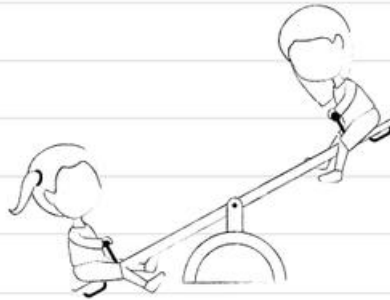
GÜVENLİ OYUN

Trafikten ve tehlikelerden uzak keyifle vakit geçirdiğimiz alanlara **güvenli oyun alanları** denir. Oyun oynamak çocukların en temel hakkı, en büyük eğlencesidir. Fakat eğlenirken aynı zamanda güvenliğimizi de korumalıyız.

- Çocuk parkları,
- Evimizin bahçesi,
- Okulumuzun bahçesi,
- Oyun için ayrılmış alanlar güvenli oyun alanlarıdır.

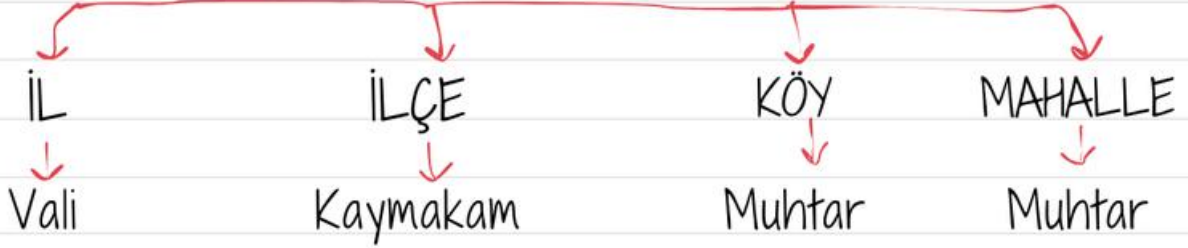

- ★ Oynadığımız oyuncakları ve oyun alanını çok iyi seçmeliyiz.
- ★ Bozuk, yıpranmış oyun araçlarını kullanmamalıyız.
- ★ Kaydıraktan kayarken ya da diğer oyun araçlarını kullanırken mutlaka kendi sıramızı beklemeliyiz.
- ★ Oyun alanımızdan dışarı kaçan topun peşinden koşmamalıyız.
- ★ Paten, bisiklet, kaykay gibi araçları kullanırken güvenlik tedbirlerini almalı, kask, dizlik, dirseklik gibi koruyucu ekipmanlar kullanmalıyız.
- ★ Park, okul bahçesi gibi güvenli oyun alanlarını tercih etmeliyiz.

YÖNETİM BİRİMLERİNİ TANIYORUM

Ülkemiz daha rahat, düzenli ve biz vatandaşlara yapılan hizmetlerin daha çabuk ulaşabilmesi için birimlere ayrılmıştır. Ülkemiz il, ilçe, mahalle ve köy gibi yerel yönetim birimlerinden oluşur.

İL:

- ✓ En büyük yönetim birimidir.
- ✓ İli vali yönetir, devlet tarafından görevlendirilir.
- ✓ İldeki en yetkili kişidir.
- ✓ Vali ilde kanunların uygulanmasını sağlar.

İLÇE:

- ✓ İlde küçük, köy ve mahalleden büyük yönetim birimidir.
- ✓ İlçeyi kaymakam yönetir, devlet tarafından görevlendirilir.
- ✓ İlçedeki en yetkili kişi kaymakamdır.
- ✓ Kaymakam ilçede kanunların uygulanmasını sağlar.

KÖY VE MAHALLELER:

- ✓ En küçük yönetim birimleridir.
- ✓ Yönetici muhtardır. Muhtarlar seçimle göreve gelir.
- ✓ Köy ve mahalledeki insanların sorunlarını belirler, çözüm bulmaya çalışır.

BELEDİYELER:

- ✓ İl ve ilçelerde bulunan yapılardır.
- ✓ Belediye başkanları yönetir. 5 yılda bir yapılan seçimlerde halk tarafından seçilirler.
- ✓ Su, aydınlatma, yol yapımı, temizlik, esnaf denetimi gibi hizmetlerinden sorumludurlar.

CUMHURİYET İLE BİRLİKTE

- ★ Ülkemizin adı Türkiye Cumhuriyeti'dir. Yönetim şekli cumhuriyettir.
- ★ Cumhuriyet, halkın kendisini yöneteceği kişileri seçimle belirlemesidir.
- ★ Cumhuriyet 29 Ekim 1923 tarihinde ilan edilmiştir.
- ★ İlk cumhurbaşkanımız Mustafa Kemal ATATÜRK'tür.

Cumhuriyet ile birlikte birçok yenilik, hak ve özgürlük gelmiştir. Bunlardan bazıları;

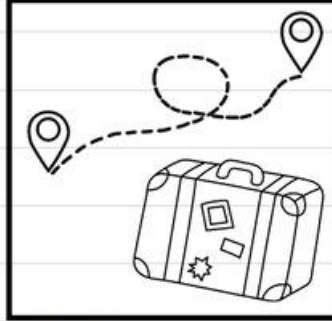
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkı,
- Soyadı kanunu
- Medeni kanun
- Ölçü birimlerinde yenilik
- Kılık kıyafette yenilik
- Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
- Yeni Türk alfabesinin kabulü
- Eşit şartlarda eğitim hakkı

"Cumhuriyeti biz kurduk,
onu yaşatacak ve
koruyacak olan sizlersiniz."
M. Kemal ATATÜRK

Seçme ve seçilme
hakkı

Yerleşme ve
seyahat özgürlüğü

Ölçü birimlerinde
yenilik

Eğitim
hakkı

Yeni Türk
alfabesinin kabulü

Soyadı kanunu

Sağlık hakkı

ÜLKEMİZİN ZENGİNLİKLERİ

Geçmişte yaşamış insanların ürettikleri ve günümüze kadar gelen yapılara, eserlere, alanlara **tarihi mekân** denir. Örneğin; cami, kale, köprü, han, hamam, tiyatro, saray, çeşme, yerleşim yeri...

Müze; eskiden insanların kullandıkları araç ve gereçlerin sergilendiği yerdir. O dönemlerde yaşamış insanların düşünce, yaşayış ve sanat anlayışları ile ilgili bilgi sahibi oluruz.

- ✓ Tarihi eserler geçmiş hakkında bize bilgi verir.
- ✓ Geçmişten bize kalmış değerli miraslardır.

İnsan eli değmemiş doğada kendiliğinden var olan ve gezip görülebilecek güzelliği olan yerlere **doğal güzellik** denir. Örneğin; göl, dağ, deniz, peri bacaları, mağara, şelale, nehir, traverten, vadi...

Ülkemiz doğal güzellikler, tarihî eserler ve turistik yerler bakımından çok zengindir. Tarihi eserleri her yıl milyonlarca turist ziyaret eder. Turistler ülkemize para kazandırır. Bu zenginlikleri korumak hepimizin görev ve sorumluluğudur. Bu güzellikleri tanımalı ve başkalarına da tanıtmalıyız.

Kız Kulesi
İSTANBUL

Peri Bacaları
NEVŞEHİR

Sümela Manastırı
TRABZON

Balıklıgöl
ŞANLIURFA

Pamukkale Travertenleri
DENİZLİ

Selimiye Camii
EDİRNE

Aspendos
ANTALYA

Anıtkabir
ANKARA

ÜLKEMİZ İÇİN

Öğrenci olarak ailemize ve ülkemize karşı görev ve sorumluluklarımız vardır. Ülkemizi daha ileriye taşımak amacımız olmalıdır. Vatanımıza sahip çıkmak için görevimizi en iyi şekilde yapmalıyız.

Ülkemiz için gerekli görev ve sorumluluklarımızdan bazıları şunlardır:

- ★ Okuyarak, çalışarak, araştırarak kendimizi geliştirmek,
- ★ Okul eşyalarını özenli kullanmak,
- ★ Çevremizi temiz tutmak,
- ★ Doğayı korumak,
- ★ Yasalara uymak,
- ★ Kaynakları tutumlu kullanmak,
- ★ Oy kullanmak,
- ★ Vergi vermek,
- ★ Askere gitmek

Atatürk, "Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır." demiştir

Özel gereksinimli bireylerin hayatını kolaylaştıracak yazılımlar yapmak istiyorum.

Teknolojiyi doğru kullanarak insanların hayatını kolaylaştıracak robotlar üretmek istiyorum.

Atıkları doğru şekilde dönüştürerek ülkeye ve dünyaya katkı sağlayacağım. Bu yüzden çöp mühendisi olmak istiyorum.

ORTAK KULLANIM ALANLARI

Gün içerisinde birçok kişinin yararlandığı toplu kullanım alanlarına **kamusal alan** denir. Bu alanlarda kullanılan mallara ise **kamu malı** denir. Kamu malları halkın verdiği vergilerle yapılmaktadır.

Kamusal alanlar :

Okullar, spor salonları, parklar, hastaneler, piknik alanları, ormanlar, kütüphaneler, toplu taşıma araçları, otobüs durakları vb.

- ★ Ortak kullanım alanlarına zarar vermemeli ve zarar verenleri uyarmalıyız.
- ★ Kütüphaneden ödünç aldığımız kitapları yıpratmamalı ve zamanında iade etmeliyiz.
- ★ Araç ve gereçleri özenli kullanmalı, korumalıyız.
- ★ Ülke ekonomisini korumak için kamu mallarını korumalı, özenli kullanmalı, zarar vermemeliyiz.
- ★ Kamu malına zarar vermenin yasal olarak suç olduğunu bilmeliyiz

BİRLİKTE GÜÇLÜYÜZ

Aynı toplumu oluşturan insanların tehlikelere ve olumsuzluklara karşı birlikte hareket etmesine **millî birlik ve beraberlik** denir. Bir toplumun huzur içinde yaşaması, hedeflerine ulaşması ve güçlü olması ancak birlik ve beraberlikle mümkündür. Tarihimizde millî birlik ve beraberliğimize örnek verebileceğimiz pek çok olay vardır. Bunların başında Kurtuluş Savaşı gelir.

★ **19 Mayıs 1919'da**, Atatürk Samsun'a giderek Millî Mücadele'yi başlattı. O günü "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlarız. Atatürk bu günü, gençlere bayram olarak armağan etmiştir.

★ **23 Nisan 1920'de**, Atatürk'ün liderliğinde Büyük Millet Meclisi açılmıştır. O günü "Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" olarak kutlarız. Atatürk, bu günü çocuklara bayram olarak armağan etti.

★ **30 Ağustos 1922'de**, Millî Mücadele zaferle sonuçlandı. O günü, "Zafer Bayramı" olarak kutlarız.

★ **29 Ekim 1923'te**, Cumhuriyet ilân edildi. O günü "Cumhuriyet Bayramı" olarak kutluyoruz.

★ **15 Temmuz 2016'da**, ülkemize yapılan darbe girişiminde milletçe bağımsızlığımıza sahip çıkıldı. O günü ülkemizde "Demokrasi ve Millî Birlik Günü" olarak kutlarız.

♥ Dini ve milli bayramlarımız millî birlik ve beraberlik duygusunun en yoğun yaşandığı zamanlardır.

♥ Millî gün ve bayramlar, her yıl coşkuyla kutlanır.

♥ 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne yönelik, her ders yılının ikinci haftası boyunca anma programları düzenleriz.

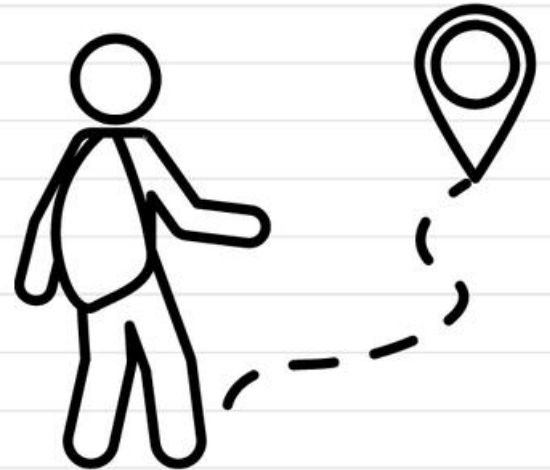
YENİ ÜLKE YENİ ARKADAŞ

İnsanların çeşitli sebeplerle kendi ülkesini terk edip başka bir ülkede yaşamasına **dış göç** denir. Bir insanın göç etmesi için çeşitli sebepler vardır. Bunlar;

- savaş,
- terör,
- sağlık,
- yoksulluk,
- salgın hastalık
- doğal afetler gibi çeşitli sebepler olabilir.

- ★ Göç eden insanlar göç ettikleri yerlerde kültür ve dil farklılıklarından dolayı çeşitli sıkıntılar yaşar.
- ★ Bu sebeple göç etmiş insanlara yardımcı olmalı, onlara karşı anlayışlı davranmalıyız.
- ★ Yaşadıkları yere uyum sağlamaları için onlara yardım etmeliyiz.

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

Toplumlara yön veren kişilere **lider** denir. Topluma yön vermek için güçlü kişilik özelliklerine sahip olmak gerekir. Türk toplumunun en büyük lideri Mustafa Kemâl ATATÜRK'tür.

- ★ Atatürk, vatanını ve milletini çok severdi.
- ★ İnsanları çok severdi. Gittiği her yerde büyük, küçük herkesle sohbet ederdi. Özellikle çocuklar ve yaşlılar ile yakından ilgilenirdi.
- ★ Olaylar karşısında ayrıntılı düşünür, inceler, araştırırdı. Akıl ve mantık doğrultusunda hareket ederdi.
- ★ Aldığı kararları uygularken karşılaştığı güçlükler karşısında asla yılmazdı.
- ★ Planlı ve düzenli çalışırdı. Acele karar vermezdi. Önemli kararlarda mutlaka arkadaşlarının fikirlerini alır ve onlarla iş birliği içerisinde çalışırdı.
- ★ İnanırcılığı sayesinde çevresindeki insanların güvenini kazanmış ve her zaman Türk milletinin desteğini almıştır

Bu kişilik özellikleri sayesinde yurdumuzu kurtarmış ve birçok temel yenilikler yapmıştır.

ÜLKEMİZE HİZMET EDENLER

Yaptığı çalışmalarla, ortaya koydukları eserlerle ülkemize büyük katkıları olmuş kişiler vardır. Bu kişilerin ortak özellikleri :

- ★ ülkelerini çok sevmeleri,
- ★ çalışkan olmaları,
- ★ araştırmayı sevmeleridir.

Bu değerli kişilerin hayatlarını öğrenmeli, onları örnek alarak biz de ülkemiz adına faydalı bireyler olmaya çalışmalıyız.

Mehmet Âkif Ersoy

Millî marşımızın
şairi

Aziz Sancar

Türk bilim
insanı

Sabiha Gökçen

Ülkemizdeki ilk
kadın pilot

Nuri Demirağ

Ülkemizdeki ilk
uçak fabrikası ve
ilk yerli paraşüt
kuran kişi

Zihni Derin

Çay tarımı
kurucusu

Engin Arık

Bor ve toryum
madenleriyle ilgili
çalışmalar yapan
bilim insanı

Jale İnan

Türkiye'nin ilk
kadın arkeoloğu

Naim Süleymanoğlu

Türk halterci

BİTKİ VE HAYVANLARIN HAYATIMIZDAKİ ÖNEMİ

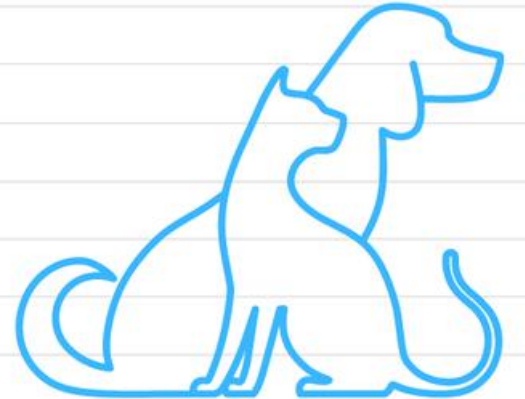
Bitki ve hayvanlar hayatımızda büyük öneme sahiptir. Bitki ve hayvanları korumalı, onlara karşı davranışlarımızda hassas olmalıyız.

Bitkilerin faydaları:

- ★ Besinlerimizin çoğunu bitkilerden elde ederiz.
- ★ Köklerini, yapraklarını, tohumlarını veya meyvelerini yiyerek besleniriz.
- ★ Kökleri ile hem toprak kaymasını hem de sel sularının zararlarını engeller.
- ★ İhtiyacımız olan oksijen bitkiler tarafından sağlanır.
- ★ İlaç, araç gereç, kâğıt yapımı gibi birçok alanda kullanılır.
- ★ Canlı hayatının devamlılığını sağlar.

Hayvanların faydaları:

- ★ Hayvanların etinden, sütünden, yumurtasından veya derisinden yararlanırız.
- ★ Bazı hayvanların gücünden yararlanırız.
- ★ Bize arkadaşlık eder.
- ★ Köpekler; polisleri yardımcı olurlar, evimize bekçilik eder, özel olarak eğitilen köpekler görme engellilere yol gösterir.

MEYVE VE SEBZELER NASIL YETİŞİR?

Bitkilerin yetişebilmesi için şunlar gereklidir:

1- HAVA

2- SU

3- ISI

4- IŞIK (GÜNEŞ)

- ★ Her bitkinin kendine özgü yetiştirme şartları vardır.
- ★ Bazı bitkiler sıcak çok severken, bazı bitkiler suyu bol ortamlarda yetişir.
- ★ Kimisi ağaç üstünde, kimisi toprak altında veya toprak üstünde yetişir .
- ★ Her bitkiyi kendine özgü yetiştirme alanında, yani doğal ortamında yetiştirmek en uygun olanıdır.

Ağaçta

- elma
- armut
- ayva
- şeftali
- kiraz
- erik
- vişne

Toprak altında

- Patates
- havuç
- turp
- kereviz
- pancar
- şeker pancarı
- zencefil

Toprak üstünde

- domates
- salatalık
- biber
- çilek
- fasulye
- marul
- karpuz

Çalılıkta

- kuşburnu
- böğürtlen
- ahududu

- Serin iklimi ve nemli toprakları sever.
- Toprak altında yetişir.

- Ilıman ve serin bölgeleri sever.
- Toprağın altında oluşan yumruları yenir.

- Soğuk havayı hiç sevmez.
- Yaz sıcaklığını ve suyu çok sever.
- Toprak üstünde yetişir.

- Sıcak iklimde yetişir.
- Don tehlikesi olmamalıdır.
- Toprak üstünde yetişir.

- Tropikal bir meyvedir.
- Yüksek sıcaklık ve nemi sever.
- Ağaçta yetişir.

- Sıcak ortamlarda yetişir.
- C vitamini deposudur.
- Ağaçta yetişir.

YÖNÜMÜ BULUYORUM

Belirli bir noktaya göre bulunulan yere **yön** denir. **Yön bulma yöntemleri şunlardır:**

1- **Pusula** : Pusula ile en doğru ve güvenilir bir şekilde yönümüzü bulabiliriz.

Düz bir yere konulan pusulanın ibresindeki renkli uç daima kuzeyi gösterir.

2- **Güneş'in doğduğu taraf**: Sağ kolumuzu güneşin doğduğu yöne uzatırsak sağ kolumuz doğuyu, sol kolumuz batıyı, önümüz kuzeyi, arkamız güneyi gösterir.

3- **Karınca yuvalarının ağız** güneyi gösterir. Kuzey tarafında ise soğuktan korunmak için toprak yığıntısı bulunur.

3- **Ağaçların ve kayaların yosun tutan tarafları** da kuzey yönünü gösterir.

4- Bulutsuz, açık bir havada gece gökyüzünde gördüğümüz en parlak yıldız Kutup Yıldızı'dır. **Kutup Yıldızı kuzeyi gösterir.**

5- **Cami minarelerinin kapısı** güneyi gösterir.

6- Güneşli bir günde öğle vakti güneş tam tepede iken **yere dikilen bir çubuğun gölgesinin** bulunduğu taraf kuzeyi gösterir.

DOĞA VE İNSAN

İnsanların yaşadıkları çevreye olumlu ya da olumsuz birçok etkileri vardır.

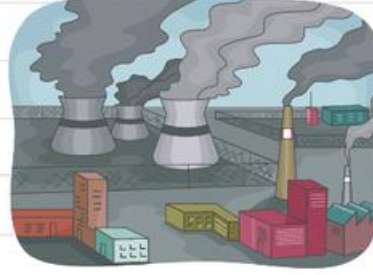
Olumlu etkileri:

- ✓ Ağaç dikmek,
- ✓ Doğal afetlere karşı önlem almak
- ✓ Çevreyi temiz tutmak,
- ✓ Geri dönüşüm yapmak,
- ✓ Nesli tükenmekte olan hayvanları koruma altına almak,
- ✓ Sokaklarda yaşayan hayvanlara barınak yapmak, yiyecek sağlamak.

Olumsuz etkileri:

- ✓ Doğal kaynakları bilinçsiz tüketmek,
- ✓ Sanayi atıklarının çevreye bırakılması,
- ✓ Kullanılmış yağların lavaboya dökülmesi,
- ✓ Bilinçsiz avcılık yapmak,
- ✓ Tarım ilaçları kullanmak,
- ✓ Maden ocakları kurmak,
- ✓ Kimyasal atıkları akarsulara boşaltmak,
- ✓ Fabrika bacalarına filtre takılmaması,
- ✓ Nüfus artışı,
- ✓ Odun elde etmek, ev ve eşya yapmak için ağaçların kesilmesi,
- ✓ Piknik yapanların ateşi söndürmemesi gibi nedenlerle çıkan yangınlar da ormanı yok eder.

İnsan yaşamının devam etmesi doğal dengeye bağlıdır. Doğanın dengesini bozarsak birçok sorunla karşı karşıya kalırız. Çevremizi tüm olumsuz etkilerden korumalıyız.

Nesli tükenmekte olan bazı hayvanlar: Akdeniz foku, kelaynak kuşu, deniz kaplumbağası, leopar, akbaba, kardelen, penguen, kutup ayısı.

DOĞAYI KORUYALIM

Doğadaki kaynaklar sınırsız değildir. Çevreyi kirletip doğaya zarar verirse tüm canlıların hayatını tehlikeye atarız. Bu yüzden doğayı korumalı, su, toprak ve hava başta olmak üzere kaynaklarımızı korumalı, kirletmemeli, bilinçsiz şekilde kullanmamalıyız.

Doğayı korumak amacı ile çalışan sivil toplum kuruluşları :

TEMA : Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

ÇEVKO : Çevre Koruma Ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı

ÇEKÜL : Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma Vakfı

TÜRÇEV : Türkiye Çevre Eğitim Vakfı

DOÇEV : Doğa ve Çevre Vakfı

GERİ DÖNÜŞÜM

Atıl durumdaki bazı maddelerin hammaddelerine ayrıştırıldıktan sonra yeni bir ürün haline getirilme sürecine **geri dönüşüm** denir. Kâğıt, metal, cam, plastik, pil gibi maddeler geri dönüştürülebilir maddelerdir.

Geri dönüşüm sayesinde:

- ✓ Doğal kaynaklar korunur.
- ✓ Enerji tasarrufu sağlanır.
- ✓ Atık çöp miktarı azalır, yeniden kullanılır hale gelir.
- ✓ Aile ve ülke ekonomisine katkı sağlanır.

- ★ 1 ton geri dönüştürülmüş kâğıt; 17 ağacı kesilmekten kurtarır.
- ★ Atık kâğıtlardan; defter, kitap yapılabilir.
- ★ Atık metalden; çivi, toplu iğne, çatal, kaşık yapılabilir.
- ★ Atık camdan; bardak, tabak, pencere camı yapılabilir.

Geri dönüşümü yapılmayıp çevreye atılan atıklar doğada uzun yıllar yok olmaz.

- Cam şişe 4 bin yıl
- Plastik bin yıl,
- bebek bezi 550 yıl,
- pet şişe 400 yıl,
- deterjan 400 yıl,
- pil 300 yıl,
- alüminyum 100 yıl,
- sakız 25 yıl,
- karton kutu 2 ay v
- teneke kutu 50 yıl doğada yok olmamaktadır.

Hep birlikte güzel bir dünya, sağlıklı bir hayat için çalışmalıyız. Doğayı korumak hepimizin sorumluluğudur.